

On. Biblioteca Palatului cultură
Arad.

3 LEI
Exemplarul

Redacția și Administrația:
ARAD, Str. Românilui No. 6.
Telefon 156.

ORGAN POLITIC SI DE INFORMATIUNI
Apare Joia și Duminica

ABONAMENTE:
Un an, lei 400.—șase luni, lei 250.—trei luni
lei 150.—Pentru autorități și întreprinderi par-
ticulare 1000 lei anual, —șase luni, lei 600.—

3 LEI
Exemplarul

Titu Maiorescu

Zecă ani dela războiul nostru

- 14/27 August 1926 -

Arad, 14 August

E slabă perspectiva de zecă ani, pentru că să putem desluși de pe acum întreagă măreția istorică în configurația lui mondială, supremul efort de energii pe care neamul românesc l'a făcut în războiul continental și care i-a adus independență integrală pentru timpuri neprevăzute.

Ne aducem aminte de sgușitorul sbucium al neutralității de două ani de zile. Nici unul din popoarele beligerante n'avea atâtă exigență istorică pentru angajarea unui război și totuș niciunul nu-și risea într-o măsură mai deplină înșas existență în acea amplă alternativă a vieții și morții naționale ce se puseau tot în August la 1914.

Din primul moment, un instict sănătos, a grupat pe conducătorii vechiului regat în două cîmpuri superioare distincte în politica continentală. Era însă o separație numai de ordin formal, căci națiunea însă, în nouăzeci și nouă de părți din o sută auzea lămurit glasul destinului. Maiorescu, Carp și Marghiloman — seafandul sortii i-a scutundat de-acum — aveau misiunea de-a salva apărările unei continuități în asezaarea legămintelor internaționale cu cari România veche fusese înținută la Paris și la Berlin. Planul lor politic era consecvența de circumstanță trecătoare, cătă vreme celalt plan, al cărui tainic regisator era I. Brățianu, era străluminat de însuș instinctul neamului prin luminile fecundatoare și prin acțiunea de fiecare clipă, în țară și peste granițe, a unor personalități în veci binemeritate, cum erau Take Ionescu, N. Filipescu, O. Goga, Vasile Lucaciu, Barbu Delavrancea, N. Iorga, dr. C. Istrati, I. C. Grădișteanu și alții.

Vigoarea națională organizată în societățile Acțiunea Națională, Federația Unionistă și Liga Culturală pregătiseră atmosfera îndeajuns, pentru că nici un român de bine să nu se mai elatine în credința măntuirii. Seria de Intruniri puse la cale în toate orașele țării de organizațiile societăților amintite a continuat până în luna Iunie 1916, când în urma asigurărilor confidențiale date de primul ministru dl Ion. I. C. Brățianu, că încurând va fi hotărâtă mobilizarea armatei, opoziția s'a linșit, așteptând cu înfrigurare ziua cea mare, care a fost 14/27 August 1916.

In Ardeal noi așteptam cu inimile înghețate clipă în care avea să se spargă în crucea cerului românesc norul suprêmei jertfe de sânge, care ne aducea eliberarea de veci. Puși la curenț din vreme cu

cele ce se petreceau peste Carpați, aveam în acea sfântă noapte de 14 spre 15 August viziunea, că deasupra crenelului alpin al munților noștri strălumină diamantate aripi de arhangeli...

Evenimentele s-au desfășurat într-un sguditor ritm dramatic.

Istoricul consiliului de Coroană.

Cronicarul regretatului Take Ionescu, ne povesteste amânată și emozionante despre istoricul consiliu de Coroană ce a avut loc în ziua mobilizării. Starea de război cu monarhia austro-ungară se declarase la orele 9 seara.

Consiliul a avut loc într-o din sălile noile ale Palatului Cotroceni. Erau de față miniștrii guvernului Brățianu (Ion I. C. Brățianu, Emil Costinescu, Emanoil Porumbaru, Al. Constantinescu, Vasile Morțun, Alex. C. Radovici, I. G. Duca, dr. C. Anghelescu, Victor Antonescu), apoi președintele Camerei Mihail Ferechide, vicepreședintele Senatului C. F. Rădulescu, fostii primiștri Teodor Rosetti, Petre Carp, Titu Maiorescu, sefi de partide Nicolae Filipescu, Take Ionescu și Al. Marghiloman, precum și foșii președinți ai Camerei Constituțională Olănescu și Const. Cantacuzino Pascanu.

Regele s'a asezat la mijlocul mesii, având în față pe I. Brățianu, la dreapta pe printul Carol, lângă printul Carol Petre Carp; la stânga regelui T. Rosetti, lângă el T. Maiorescu, Marghiloman. La dreapta lui Brățianu stau miniștrii. La stânga în rând Ferechide, Robescu, T. Ionescu, Filipescu, Cantacuzino și Olănescu.

Regele vizibil emoționat, căuta cu tot dinadinsul să învingă rezistența la care se aștepta din partea lui Carp, Maiorescu și Marghiloman.

In ajun regele chemase pe Maiorescu la Palat și făcuse o nouă sforsare ca să-l atragă de partea națională. N'a reușit. Maiorescu sperase până în ultimele zile că regele să fie în contra războiului, că, prin amintirea Germaniei, Brățianu va fi concediat și dându-se compunere un nou guvern. Când a văzut însă că regele este neclănit în hotărirea sa, a rămas ca trăznit, dar n'a mai putut să dea înapoi. Tot în ajun seara, ministrul Italiei, baronul Fasciotti, l'a conjurat pe Maiorescu să treacă de partea naționalilor, spunându-i că în acest caz el, transilvănean, va avea o nouă să fie ministerul guvernului de concentrare națională. Maiorescu era prea angajat de partea Germaniei și a refuzat.

Ceiace a fost scris, trebuie să se împlinăsă. Dăm aici, după cele mai bune izvoare din căte ne stau la îndemâna, întregă desfășurarea consiliului de Coroană, din cadrele unui tragic înălțător ale cărei, figura iubilului nostru Rege Ferdinand Desrobitorul apare de proporții epice.

Decursul ședinței

Regele a deschis ședința, spusând că el a convocat pe mai marii tării nu ca să le ceară un sfat, căci hotărârea lui este luată, dar ca să le ceară sprijinul lor. Situația era ajunsă astfel încât neutralitatea nu mai este posibilă, balanța războiului inclinând de partea Intelegerii. În tot cazul, România trebuie să aleagă, ea nu poate să aleagă decât de a se pune cu Intelegera în contra Imperiilor Centrale. Regele spune că

el a avut multe dureri, că el s'a învins pe el însuș și că tocmai victoria pe care a repurtat-o asupra lui este dovadă că a ales calea cea bună pentru România. El stie forță unirii și de aceea cere tuturor oamenilor politici cari au ajutat pe unchiul lui, să-l ajute și pe dânsul într-un act pe care-l săvârșește ca un român ce este. El roagă chiar pe cei cari ar avea alte păreri, să ia cuvântul și să le spună.

Uitându-se către Carp, regele i-a spus:

"Te rog, d-le Carp, să mi dai ajutorul d-tale."

Atunci Carp a spus că nu este rolul lui să vorbească, ci al guvernului și al șefilor de partide, el nefiind nici macar șef de partid. În tot cazul ei constată că aici nu este vorba de un consiliu, de oarece regele a luat deja o hotărrire, ci de o adunare al cărei rost el nu-l pricepe.

A luat apoi cuvântul d. Ion I. C. Brățianu, care a pronunțat un lung discurs, o sinteză a ceeace naționaliștili propovăduisera de doi ani de zile. Tema d-lui Brățianu era că România nu poate, fără să dispară moralicește, să stea neutră într-un război în care se hotărăsoara soarta lumii. România, având drept ideali unitatea națională, ea era datoare să urmărească acest ideal acum, căci împrejurările cele de aici nu vor mai fi niciodată.

Brățianu explică istoria noastră diplomatică dela 1912 încoace, cum prin refuzul Italiei de a merge alături de Puterile centrale am căpătat și noi libertatea de acțiune. În tot cazul ei și țara sunt deja angajate și nu mai pot da înapoi.

Brățianu a mai spus că măsurile militare luate de el sunt bune. El a sfârșit declarând că toată țara și toți românii de peste雷pați așteaptă cu nerăbdare intrarea noastră în război.

Făcându-se din nou apel la Carp ca să ia cuvântul, el a repetat că să vorbească întâi șefii de partide, căci a lor este răspunderea.

D. Take Ionescu declară că este fericit de cuvintele Regelui. El pricepe durerile prin cari a trecut Suveranul, dar îl asigură că va avea cea mai strălucită compensație în dragostea poporului român întregit. Partidul său, mulțumit că vede realizându-se ceeace a cerut timp de doi ani de zile, va da Regelui și guvernului un sprijin deplin și necondiționat. El spie că o împrejurare ca aceasta nu vine de căd odată în cursul evenimentelor și că a fi percut-o, ar fi fost o adevarată monstruozitate.

D. A. Marghiloman spune că-i pare rău că guvernul s'a angajat. Soarta războiului nu se știe care va fi. El a aflat că Hindenburg pregătește o mare lovitură în contra rușilor și ar fi trebuit să cunoaștem întâi rezultatul acestei lovitură.

Marghiloman adaugă că așa zisele idealuri trebuesc reduse la realitatea lucrurilor. El stie că țara nu este favorabilă războiului, iar românii din Ungaria nu doresc unirea cu noi. Realitatea pe care o vede el este aşezarea Rusiei la Costantinopol, adică strangularea peirea României. Dacă este să cădă peste noi blestemul ca Rusia să se așeze la Costantinopol, atunci cel puțin să nu se facă cu ajutorul nostru.

Regele întorcându-se către Marghiloman, il întrepuie:

"Admitând că rușii ar fi la Costantinopol, ce e și mai bine pentru noi: să fim prieteni cu ei, ori vrășmași?"

D. A. Marghiloman, turburat,

nu răspunse nimic la intreruperea Regelui, dar promite să tacă. El însă nu vrea să dea concursul său politicei dezastroase în care s-a angajat guvernul și nu înțelege cum a putut guvernul să intre pe o astfel de cale și să pue țara în față unor fapte îndeplineite.

D. N. Filipescu spune că poliția expusă de guvern nu este decât dezvoltarea logică a primului aranjament cu Rusia din Septembrie 1914. Ori, Filipescu spie că dinsă d. Marghiloman ca acest aranjament a fost atunci adus la cunoștință d-lui Marghiloman și dânsul i-a dat aprobarea lui, spunând că bine a făcut guvernul și trebuie mers în această direcție. Filipescu a conchis textual:

"„Indignant de aceste palinodii, revendic pentru partidul meu onoarea de a fi inițiat această politică pe care partidul o susține cu atâtă convingere, încât pe cei cari s'au pus în contra i-a dat atâtă“.

Marghiloman n'a mai răspuns nimic.

A venit rândul lui P. Carp, care în acea săptămână a vorbit cu o energie, care facea un curios contrast cu bătrânețea lui.

Toate căte le-a spus Brățianu său secundare, a spus Carp. Nu îl interesează cine va învinge, ci cu cine comandă onoarea să mergem, chiar dacă am fi învinși. Hegemonia germană e bună pentru noi. Ce a spus Brățianu de unguri și bulgari n'are valoare. Din acest război va iesi ori hegemonia germană, ori cea rusească. Aceasta din urmă ar însemna că sârșitul nostru, caci stăm în drumul Rusiei spre Constantinopol. Deci noi nu putem fi decât în contra rușilor. Interesele Dinastiei în special îl comandă să fie în contra rușilor, căci o Rusie victorioasă nu va tolera o dinastie străină în România și va aduce dinastia Ghica, Sturdza, Brățianu ori Carp. Prin urmare, regele e dator că șef al dinastiei, să se opună la astfel de politici și să stea alături de Germania.

Carp spune că vede că lucrurile său hotărășă și că linguritorii tronului au avut trecere. Făcând aluzie la Take Ionescu, spune că e ușor a o asigura de devotament cănd Coroana face ce-i se cere.

Declară că va închide ziarul său „Moldova“, dar sprijinul nu poate de unei politici care este peirea României. Cei trei fii ai lui se vor bate. El însă roagă pe D-zeu ca armata noastră să fie bătălită, căci numai astă România va putea scăpa. Altfel e pierdută.

Regele a răspuns lui Carp că el, deși respectă toate opinioniile, dar ultimele cuvinte ale lui Carp nu se pot datori decât necazului. Ele nu pot veni din inimă.

Regele a adăugat că el nu poate să separe interesele Dinastiei de ale țării. Dinastia nu e germană, ci română. România nu au adus pe unchiul său ca să facă o dinastie germană, ci una românească.

D. Carp a replicat că el s'a gândit mult și numai după această lungă gândire a declarat că urează ca armata română să fie zdrobită, căci numai astă se poate salva România.

D. Ion I. C. Brățianu a intervenit, observând că vorbele lui Carp uimesc pe toți și că dacă în adevăr astă este în inimă lui, mai bine să-și retragă și pe cei trei fii din armată.

D. Titu Maiorescu, întrebă dacă guvernul are angajamente, ce angajamente și dacă nu s'ar putea degea.

D. I. I. C. Brățianu spune că este legat, că nu mai poate

da înapoi, dar și țara este legată, după a sa părere.

Brățianu explică ce a obținut de aliați, arătând că chestia teritorială că și dreptul de a lăsa parte la Congresul de pace pe picior de egalitate.

El spune că a întârziat războiul că a putut, însă cănd a simțit că dacă se mai întârziează aliații vor trata cu ungurii, atunci ei vor să-și dăde seama de situația politică a Europei și de aceea nu cred că o altă soluție este posibilă.

D. T. Maiorescu, revenind, spune că totuș ar trebui să ne degajăm, ca să așteptăm rezultatul victoriei, căci nu se știe încă cine va învinge.

Maiorescu declară că așa zisă politică a idealului național se bazează pe două idei greșite. El afirme că românii din Ungaria nu vor să se unească cu regatul României; ei vor să rămână sub Habsburgi, apărăți de germani contra ungurilor.

La această afirmație d-nii Brățianu și Take Ionescu întreupă, spunând: nu este adevarat. Nouă nu au destăinuit fundul sufletului lor, dar poate că d-lui Maiorescu i-a vorbit altfel tocmai findică cunoașteau adevaratele sentimente.

Cum Maiorescu mai spuse că ceeace trebuiau comandă guvernului să facă și n'a vrut să facă era să trateze cu ungurii pentru îmbunătățirea soartei românilor de război, Marghiloman l'a întreupt și Regul.

Regele a spus că și înainte și după izbucnirea războiului a cerut Germaniei și a cerut și lui Czernin să dea pentru românii din Ungaria cel puțin atâtă că au cehii din Bohemia, că înainte de războiul împărat Wilhelm să dus în Viena să ceară această pentru noi, dar a fost refuzat. Regele spune că e ferm convins că nici Germania, nici nimeni nu poate face nimic. Regele chiar personal a tratat în alte rânduri, dar fără succes.

T. Maiorescu, continuându-și vorbirea, spune că nici românii din regat nu vor războiu. El zice că la 1913 nu a intrat în războiu (pe atunci era șeful guvernului) decât atunci când opiniile publică era unanimă. Astăzi însă, spune el, opinia publică este contrară. Maiorescu a mai cercat să susțină că nici constituționalitatea nu poate declara război, Camerele actuale având un mandat expres de a revizui Constituția. Dacă vrem război, trebuie în prealabil noi alegeri asupra acestei chestiuni.

La această fantezie, Regele nu se poate opri de o surăde.

D. Emil Costinescu atacă cu energie pe Carp, Maiorescu și Marghiloman. El spune că nu chestia Strâmtorilor poate fi hotăratoare, căci ori vor fi ruși ori vor fi germanii stăpâni pe Constantinopol, pentru noi tot rău este.

Regele întrepuie din nou spusând că lui nu i-e frică de Rusia, dar și dacă i-ar fi frică, tot mai bine să fie o Românie Mare, căci mai lesne se va putea apăra.

D. Costinescu, reluând cuvântul, spune între altele că atunci când toate popoarele au intrat în acest război de desorbire, ar fi pentru România o desonașie și ar fi pierdută dacă ar rămâne neutru.

Probleme minoritare

De dr. Paul Barbateiu

Iată cum repartizează această statistică populația românească în Balcani: Rumelia de sus are o populație de 978 000 locuitori, dintre care 120.400 români, Bosnia și Herțegovina are 1.336 091 locuitori dintre care 289.760 români, Sangiacul Novibazar locuitor 168.000, dintre care 77.300 români, Bulgaria 2.007 909 dintre care 1.450.000 români, iar în Serbia 500.000 români. Totalul numărului acestor români după această statistică se ridică la 3.274.450 români. Cu toate că acestea date au fost culese înainte câteva decenii, totuș nu se poate ca în acest timp elementul românesc să fi suferit mari schimbări în ce privește numărul său. Am zis că statistică aceasta prezintă oarecă și relativitate. Într-adevăr, datele de care s-a servit serviciul consular austriac au fost culese din sursă turcească.

Modul cum turci încelegeau să adune aceste date statisticice era ciudat și anume prin faptul că ei nu înțelegeau să intocmească o statistică care să constate numărul locuitorilor Imperiului. Mobilul întocmirei acestei statistică a avut mai mult un caracter fiscal și se baza pe declaratiile șefului de familie. Declaratiile arbitrate a acestuia era mijlocul prin care se constata numărul persoanelor ce formează familia. Ori șeful familiei, totdeauna avea interesul să reducă numărul membrilor familiiei sale, căci reducând numărul acestora, micșoară sarcina contribuților ce o avea față de Stat, laia de ce trebuie să credem, că cître ce le stabilise această statistică sunt relative. Prin urmare numărul elementului românesc din Peninsula Balcanică putea fi cu mult superior acestor date.

Despre numărul românilor din Serbia veche, iată ce declară Izidor Ieșanu în aceașă comunicare: „Astfel și Serbia plină de români, aproape jumătate din toată populația Serbiei, și populația română din Serbia după mine nu e numai 550.000, ci sigur fară exagerare peste 1.000.000. Dar istoriografia și etnografia sovinisti și păstorașii sărbi ignorează acest adevar din răspunsuri”. Iar despre situația umila impusă acestora, tot Izidor Ieșanu continuă: „E foarte regretabil, că românii din Serbia nu stiu aproape nimic despre restul neamului din care se trag, trăind în completă ignoranță. Românilor din Serbia pe lângă toată mulțimea lor, n'au nici școli, nici biserici românești”.

In afară de români despre care am vorbit până aci, mai trăiesc și în alte țări. Singur în Statele Unite ale Americii sunt peste 100.000 de români, în Canada: 15.000 etc. Aceștia însă sunt respirați în diferite orașe, mai puțini la teră, așa că sunt expuși ca timpul să-i asimileze poporul în mijlocul căror trăiesc.

Ca înceiere să vedem dacă România de astăzi: mai prezintă aceeași omogenitate în compozitia populației sale pe care o prezenta România de eri și dacă nu, atunci să vedem care este situația minorităților sale.

Atr. 1 din Constituția Nouă a României enunță că: „Regatul României este un Stat național...” Acest principiu enunțat pe frontispiciul pietrii fundamentale a României nu exclude existența altor popoare în acest Stat. Afirma însă că România nu poate fi considerată ca un Stat poliglot. Dacă totuș populația sa e compusă în o anumită măsură de indivizi deosebiți de populația majoritară, totuș numărul lor neînsemnat, nu poate altera caracterul său de Stat Național. Constituția însă recunoaște existența acestor minorități, căci art. 5 al acestei constituții face deosebire între „români” ce se deosebesc prin originea lor etnică, prin limbă sau prin religie. Odată constatată existența acestor minorități, să vedem care este situația de drept a acestor minorități. Art. 5 al aceleiași constituții consacra egalitatea tuturor cetățenilor între ei. Iată ce zice acest articol: „Români, fară deosebire de originea etnică, de limbă sau de religie se bucură... de toate libertățile și drepturile stabilite prin legi”. Constituția României declară că România este un Stat național, dar nu confundă minoritățile sale în națiunea română. Deosebirea ce o face între români deosebiți prin originea etnică, de limbă sau religie și deosebirea morală pentru susținerea acestor afirmații.

Dacă vom cerceta situația minorităților în Ungaria de eri, acestea se confundă în „națiunea ungă”. Aceasta o declară expres constitutia Ungă, căci sub raportul populației nu face deosebire între naționalități. Singura „națiunea ungă” formează elementul constitutiv al populației sale. Afirmația aceasta profesată în teorie, a fost consecventă în practică, căci Statul Ungar nevoind să recunoască caracterul său politic, naționalitățile care formau Ungaria de eri, au fost puse în o stare de inferioritate față de națiunea dominantă. Ce e drept diploma din 20 Octombrie 1860 a împăratului Austriei declară egalitatea cetățenilor supuși casei sale, dar aceasta a fost tot asa de hincă că și legea din 1868, prin care se declară egalitatea naționalităților și relativitatea. Într-adevăr, datele de care s-a servit serviciul consular austriac au fost culese din sursa turcească.

Eri, Vineri 13 August, a sosit în localitate dl general Văleanu, ministrul Comunicațiilor. Dsa a fost întâmpinat la gară de autoritățile superioare administrative, în frunte cu dl dr Vasile Boneu prefectul județului și dl ing. Octavian Pop director de exploatare CFR. Scopul venirei dlui ministru Văleanu la Arad, a fost acela de a se convinge, la fața locului, de capacitatea de muncă a mărilor uzini „Astra” pentru a putea da în viitor posibilitatea acestei importante instituții industriale, de a și valorifica producția, în complecă lor putere de execuție.

Dsa a primit acolo toate relațiunile deținute de dl ing. N. Petrescu, și după vizitarea atelierei, care se găseau în plin lucru, a rămas pe deplin mulțumit de instalațiunile atât de moderne, cu care sunt înzestrătoare uzinele „Astra”. Dsa a promis direcției tot sprijinul pentru mărirea capacitatei de lucru a acestor uzine, fără asemănare în tot restul țării și care figurează totodată printre cele dintâi, în Europa.

Inspectarea Direcției de exploatare CFR

După vizitarea uzinelor „Astra” dl ministrul Văleanu a inspectat Direcția V. Exploatare CFR, unde cuvenitul relații cerute le-a primit din partea dlui șef Octavian Pop, director de exploatare. Aci dl ministrul s'a interesat de-aproape de mersul serviciilor și a inspectat unele servicii. Însoțit fiind atât de dl ing. Octavian Pop, că și de către dnii ing. Gh. Ispravnicu și Ioan Staiciu, șefii de servicii, care au arătat dlui ministru greutățile pe care le întâmpină în bunul mers al serviciului. Dl ministrul a fost trumos impresionat, de repartizarea biourilor, în impozanta clădire a Inspectiei de Exploatare precum și de atelierul de cismărie, complet renovat și unde funcționari CFR își pot executa încălzirea cu prețuri foarte avantajoase.

Dl prefect al județului expune dlui ministru, cazul viitoarei linii ferate Pecica-Șeitin-Semlac-Nădlac.

După inspectarea Direcției de Exploatare, dl ministrul Văleanu a venit la prefectura de județ, unde a fost primit de către dl dr. Vasile Boneu prefectul județului, care a intervenit pe lângă dl ministru să aprobe o scutire de taxa de 45% asupra pietrișului care urmează să fie cărat pentru repararea șoseelor, șosele care în județul nostru n'au fost reparate de multă vreme. Dl prefect a amintit dlui ministru că județul nostru s'a mai bucurat de această reducere tot sub actualul guvern, fiind anulată de către regimul de guvernare trecut. Dl ministrul a răpusu dlui prefect că în cursul acestei luni facându-se difuziuni schimbare a tarifului, nu s'a prevăzut nici un fel de reducere la transporturi, așa că nu poate face o excepție pentru județul Arad. Dl prefect Boneu, a expus în urma, cauzul comunelor Șeitin-Semlac-Nădlac, care deși sunt cele mai bogate comune ale județului, totuș nu pot progrăsa din lipsa de legături cu drum de fer; rugând pe dl ministrul a interveni pentru construirea acestei linii ferate, menite a deschide un nou drum de scurgere al bogăției țării noastre, și în special ai județului. Arad, în legătură directă cu Seghedinul, nod de căi ferate importantă spre vest-vestul Europei. Dsa a explicitat dlui ministru că pe teritoriul Ungariei există linia ferată Nădlac Seghedin, de care

Autoritățile locale au primit cu multă bucurie acest început plin de promisiuni și a promis tot sprijinul lor viitor moral dar mai ales material.

Vizita dlui ministru Văleanu la Arad

— **Dl ministrul Comunicațiilor la fabrica „Astra”.** — **Inspectarea mersului serviciului la Direcția V. de Exploatare c. f. r.** — **Dl prefect al județului expune dlui ministru Văleanu cazul viitoarei linii ferate Pecica-Șeitin-Semlac-Nădlac.**

— **Masa comună.** —

Arad, 14 August

noi nu ne putem servi, lipsind legătura între Pecica-Nădlac, o distanță de circa 15 Km. Dl prefect al județului a adăgat dlui ministru că pentru construirea acestei linii, locuitorii numitilor comune ar putea crea aproape jumătate capitalul necesar acestor lucrări. Dl ministrul Văleanu, înțând actul să expună de ordin priu al necesităților județului Arad, a comunicat dlui prefect că, să se întocmească o societate pe acțiuni, căreia î se va putea concesiona linia necesară și amintește cauzul similar al concesionării liniei Ploiești-Znagov.

Declarațiile dlui ministru Văleanu

Dl ministrul Văleanu fiind întrebăt de căte reprezentanții presei, ce anume măsuri s'au luat pentru reglementarea transporturilor, dsa a declarat următoarele:

„Incepând cu ziua de 15 August a. c. Direcția generală a căilor ferate dispune de un stoc de 2000 vagoane care vor fi date în circulație pentru transportul cerealelor, dându-i se fiecărui vagon un drum de sus și întors pe timp de șapte zile. Acest procedeu va fi un fel de navetă rapidă, spre a nu se mai da vagoanele altă destinație, decât aceea pentru care au fost date în circulație. Numărul acestor vagoane de transport se va urca la data de 1 Sept. la acela de 7000 vagoane, având credința, că vom putea face astă fel ca transportul cerealelor să se facă fără nici un fel de dificultate. Noul tarif al transporturilor de marfă este în curs de creație, cel al căilor feroviari fiind deja gata și va intra în vigoare la data de 1 Sept. a. c. Acest tarif, va urma să fie tot cel mai avantajios din Europa, deoarece s'a fixat de 35 ori mai mare ca cel existent în 1914.

In urmă dl ministru, însoțit de către autoritățile în drept a trecut la restaurantul Crucea Albă unde s'a luat masa în comun, înțând parte dnii: Văleanu ministru comunicător, Vasile Boneu prefectul județului, ing. Octavian Pop, director de exploatare, același cu dl ing. Silviu Moldovan senator, dr. Ioan Robu primar, Muțiu Traian prefectul poliției, Teodor Botiș directorul Seminarului, Bulzian Avram dirigintele poștei, dr. Păsăreanu Silviu notar public și alții. După masa dl ministrului a părăsit Aradul cu trenul de 1:30 spre Timișoara. Rep.

„Cercul Tinerimii din Podgoria Aradului!”

In ziua de 12 August a. c. a avut loc în Șiria, constituirea „Cercului tinerinilor podgorieni”.

In cursul anului, risipiri pe la Universitate, școale secundare ori prin cine și ce birouri, pentru a-și făuri cîștigul, acești tineri în vacanță se întâlnesc qu numai cu dorul de a-și desluide nervii dar și cu gândul, ca după măsură puterii lor să contribuie la ridicarea nivelului cultural a țării noastre.

Din acest indemn s'a născut ideea strângerii tineretului inteligențial din Podgoria Aradului, într-un cerc. Prin șezători culturale, conferințe populare, aranjarea concertelor de muzică populară și cultă în sfârșit prin organizare de excursii, acest cerc își va putea desăvârși programul pe care și l'a fixat drept scop.

Străbătând cîmpii și Podgoria, membrii acestui cerc se vor convinge de generozitatea și bunătatea pământului — cum să totul fără să ceară nimic. Să în această perspectivă vor vedea pe om cu lucrurile mănlilor lui, în dosul acestor lucruri, isvorul din care au crescut — sufletul omului — „zăcământ de dureri, zăcământ de posibilități.”

Cultura pe care li-o dă orașul ei vor o armoniza cu sufletul său. Nimic nu împiedecă aceea să păreție.

Doar prin bătătorire de drumi se culege înțelepcinea proverbelor.

Între limitele naturii și culturii sufletul sănătății are un nesfărșit care să culeagă, să devină bun, generos și găte la orice sacrificiuri.

In lumina acestor gănduri, să-lămătăm cu încredere „Cercul Tinerimii Podgoriene” și îi dorim spori la rază.

Mircea Popov

O întâmpinare venită la timp

— **Funcționarii publici și particulari revoltăți, scumpete.** — **O interesantă seriozitate deschisă, că consiliul comunal.** —

Arad, 13 August

Ciorbă	10	I
Ragout de vițel	10	strat
Rasol de vacă	18	Ghi
Varză nemțescă cu puțină carne	20	min
Fasole verde, cu puțină carne	20	nica
Tătîi cu cartofi (porție)	13	clar
Prăjitură cu mere (2 bucătăi)	11	tele
O bucată paine	11	
O cetea cu lăptă	15	"
O cetea turcească	11	sunt
Un antricot cu sos ardei	40	de
Tocană de vacă	28	raj
Costiță la grătar	45	care
O porție nisipură	50	crez
O somnă	50	paci
O "panne	50	resp
Să trecum la prețurile de pe piata		statu
1 kilogram cartofi	4	veni
2-3 ardei la	1	niloi
1 kilogram fasole verde	10	
1 " patlaie rosii	10	M
1 " varză	2	tul
1 pereche pui	65	70 luni
1 " mari	80-85	nie
1 kilogram carne de porc	45	part
1 " vitel	44	part
1 " vacă	37	Ron
1 " unsor	64	Mini
5 castraveti la	1	1-Diar
2 bucați porumb la	1	pres

Nici în stațiunile balinare nu sunt asa preuți fantastice, ca Brașov, Arad. La Bile Tușnad de exemplu, nează de pe piata Brașovului, România mai ieftin ca în Arad unde se spie că este un beluș din toate, pe piata. Invităm onorați consilieri să se convingă la fața locului. E timpul supuții, onorați consilieri ai orașului n'au cunoștință de această întinsă specuă.

Dacă dñii proprietari de restaurante vor fi lăsați și pe mai de căci parte tot cu aceste preuți de spălărie cu căciuă de către onorați consilieri comunali, vorni rugă, cu insistență tăpăzită, pe domnul Prefect al poliției să lasă libera piata suprimând preuțurile maximale pentru producători și a altor articole alimentare. Toate aceste articole leau în țărani prodător, care în totdeauna a fost bland și umilit, și care nu pretinde altceva decât ca să-și poată cumpăra și el din prăvălia de ale îmbrăcămintei și gospodăriei, tot cu acelea preuți scăzute, cu cari î se cere și producătorii să fie și pe deuri să se scumpesc atunci când leul era scăzut, cu toate că acea marfa avea în magazii. Azi, când leul cotează 240 centime, preuțurile urcate în acele luni au rămas același pe mai departe. Oare aceasta nu e o specuă ordinară? Pentru autoritățile în drept nu iau măsuri contra acestor specuile?

Dl prefect al poliției Traian Muțiu, a fixat preuțurile maximale pe tru zarzavaturi, îngrijindu-se totodată prin organele sale subalterne, ca acestea preuți să fie respectate. Urmarea acestor dispoziții a fost o însemnată ieftinire a acestor zarzavaturi. Cu alte cuvinte, măsurile de înfrângere speciale contra producătorilor au fost luate și deci era firesc și omenesc ca, dñii proprietari de restaurante să scădă preuțurile măncărilor, în raportul ieftinirii alimentelor, ceiace nu s'a întâmplat, din contră, în timpul din urmă ele au mai fost urcate.

Pentru a demonstra enormă diferență între preuțurile de pe piata și cele dimineață la 5 ore se va săsi curgea apele în următoarele străzi: Bulv. Carol I, Bulv. Drăgălina, Str. Soarelui, Str. Gh. Lazar, Str. Bucuri, Str. M. Nicolae, Str. Aviat. G. Georgesc

